

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 18-10-2020 r.

Adam Bodnar

XI.518.55.2020.MA

**Pan
Marian Banaś
Prezes Najwyższej Izby Kontroli
e-PUAP**

Wielce Szanowny Panie Prezesie!

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich, pełniąc także – na podstawie art. 18 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2016 r. poz. 1219, z późn. zm.) – funkcję niezależnego organu ds. równego traktowania, pragnę zwrócić się do Pana Prezesa **w sprawie sposobu dysponowania przez Ministra Sprawiedliwości środkami z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Funduszu Sprawiedliwości)**, w kontekście kontroli przeprowadzonej w tym przedmiocie przez NIK w 2018 r¹.

Z niepokojem przyjąłem informacje przedstawione w czasie konferencji prasowej Ministra Sprawiedliwości dnia 18 sierpnia 2020 r., z których wynika, że gmina Tuchów (woj. małopolskie) otrzymała z Funduszu Sprawiedliwości wsparcie finansowe w wysokości 250 tys. złotych, ze względu na to, że kilka tygodni wcześniej **nie otrzymała dotacji Unii Europejskiej** w ramach programu „Partnerstwo Miast”². Minister wskazał na konferencji, że „Gmina Tuchów stała się przedmiotem szykan unijnej komisarzy do spraw równości Heleny Dalli”, która ogłosiła, że przyczyną odmowy przyznania środków dla tego - i innych polskich samorządów – było przyjęcie przez nie uchwał dyskryminujących osoby nieheteronormatywne i transpłciowe³. W ocenie Ministra Sprawiedliwości to gmina

¹ Kontrola „Pomoc Ofiarom Przepięstw w Ramach Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym (Funduszu Sprawiedliwości)”, nr ewid. 200/2017/P/17/038/KPB, 2018 r., dostęp elektroniczny: <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/fundusz-pomocy-pokrzywdzonym.html> (dostęp: 25.08.2020).

² Komunikat dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/wsparcie-z-funduszu-sprawiedliwosci-dla-gmin-ktore-pominięto-w-unijnym-programie-partnerstwo-miast> (dostęp: 25.08.2020)

³ Twitt z dnia 28.07.2020 r.: <https://twitter.com/helenadalli/status/1288122195927896068> (dostęp: 25.08.2020).

Tuchów oraz inne samorządy, którym Komisja Europejska odmówiła finansowania zostały dotknięte dyskryminacją ze strony Unii Europejskiej, dlatego też Minister zapowiedział, że na podobne wsparcie z Funduszu Sprawiedliwości – w ramach swoistej rekompensaty - mogą liczyć inne polskie gminy.

Powyższa wiadomość budzi moje obawy, ponieważ w świetle przepisów prawnych określających zadania i cele Funduszu Sprawiedliwości jest on **ukierunkowany na pomoc pokrzywdzonym i świadkom, przeciwdziałanie przestępczości oraz pomoc postpenitencjarną** (art. 43 § 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, Dz. U. z 2020 r. poz. 523, dalej jako: „kkw”). Ochrona praw ofiar przestępstw oraz osób pozbawionych wolności jest moją powinnością jako Rzecznika Praw Obywatelskich i jestem zobowiązany badać w jaki sposób działania organów władzy publicznej wpływają na sytuację tych grup społecznych. Z tego względu zwróciłem się do Ministra Sprawiedliwości z wnioskiem o wyjaśnienie jakie były **podstawy, procedura oraz uzasadnienie przyznania dotacji gminie Tuchów**, w świetle przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

W sprawie tej zwracam się również do Pana Prezesa, ponieważ we wspomnianej na wstępie kontroli przeprowadzonej w 2018 r., NIK badał czy pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem jest realizowana efektywnie i skutecznie w ramach Funduszu Sprawiedliwości. Sformułowano wówczas wnioski o **dalece niewystarczającym wykorzystywaniu potencjału Funduszu na realizację celów, dla których został powołany**, tj. zwłaszcza dla ochrony i wsparcia ofiar przestępstw. Stwierdzono m.in., że wydatki Funduszu na pomoc pokrzywdzonym były na niskim poziomie w stosunku do stanu zgromadzonych środków, co oznacza, że Ministerstwo Sprawiedliwości **nierzetelnie planowało i realizowało wydatki na pomoc pokrzywdzonym**. W ramach zaleceń pokontrolnych wskazano jakie działania powinni podjąć Minister Sprawiedliwości oraz Rada Ministrów, aby zapewnić spójny i efektywny model pomocy ofiarom przestępstw, a także wyeliminować zbędne wydatki na cele niezwiązane z przeznaczeniem Funduszu. Warto podkreślić, że NIK zwróciła wówczas uwagę także na **brak zasadności przeznaczenia środków Funduszu na zakup sprzętu dla Ochotniczej Straży Pożarnej** w całej Polsce, co chociaż stanowi cel słuszny i pożądaný społecznie, jest wspierane przez inne źródła finansowania i nie znajduje oparcia w ustawowym przeznaczeniu Funduszu Sprawiedliwości.

W świetle przedstawionych informacji o finansowaniu przekazanym gminie Tuchów, które zgodnie z doniesieniami medialnymi ma zostać wykorzystane na rozwój Ochotniczej

Straży Pożarnej⁴, wydaje się, że powyższe uwagi i wnioski NIK pozostają aktualne, a tym samym nie zostały odpowiednio wdrożone przez adresatów pokontrolnych zaleceń. Z tego względu, działając w oparciu o art. 12 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 tj.), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą **o rozważenie zbadania sprawy w trybie doraźnej kontroli sprawdzającej**, w celu zweryfikowania sposobu wdrożenia przez Ministra Sprawiedliwości uwag i wniosków dotyczących dysponowania Funduszem Sprawiedliwości.

Będę wdzięczny za poinformowanie mnie o decyzji Pana Prezesa.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

⁴ Zob. artykuł dostępny na stronie internetowej: <https://tvn24.pl/polska/250-tysiecy-zlotych-dla-gminy-tuchow-z-funduszu-sprawiedliwosci-beda-przeznaczone-na-ochotnicza-straz-pozarna-4669510> (dostęp: 25.08.2020).